

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36.

Fylke: Vest-Agder

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Oddernes

Emne: Helsing, fakter og åtferd.

Bygdelag: Flekkerøy

Oppskr. av: Kr. Thomassen

Gard: Skålevig

(adresse): Flekkerøy

G.nr. 2 Br.nr. 92

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Fått hjelp av Tønnes Kristiansen Skålevig, 77 år

SVAR

1. Bukking med hodet betyr ja og kan også være et uttrykk for medhold, risting betyr nei og kan også være et uttrykk for misbilligelse. Om en hører noe om en person og da rister på hodet - gjerne litt seinere- ligger det i dette at en anser den omtalte person som noe hen mot dårekisten. Ja og nei uttrykkes ikke med hånden, men om en slår fra sig med hånden, tilkjennegir dette sterkt mishag.
2. Det var mer alminnelig för at folk helste på fremmede som kom til öya. Ja nå helser vi ikke på fremmede uten de helser först. Slikt hender jo med turister om sommeren. Det er vanlig at folk her på öya helser på hverandre ved å bukke uten å ta hatt eller lue av. Det kommer vel helst av at her er så tett befolket.
3. En rettet seg etter alder og anseelse . Dette er ikke vanlig lenger: den helser först som er höfligst.
4. En sa god dag, og mennene tok av lua eller hatten, for fremmede. Ad. kjente henv. nr. 13.
5. Jeg antar at det er svart på dette ovenfor.
6. Det har visst ikke vært brukt her.
7. Nei.
8. Når en besøkte hverandre. En håndhæste også på barn.
9. Nei, men det var vanlig å slå sig på kneet ved gledelige opplevelser.
10. In gen kjerke her.
11. Stopte for likfølge. Ved brylluper ble det skutt, noe som er vanlig enda når båten med brudedefølget kommer tilbake og legger til brygga.
12. Veit ikke om slikt. På en holme som passeres når en

skal med båt til byen, er det forskjellige farger i fjellet som danner en figur som kalles "Bakeren". En har pleid å narre hverandre til å helse på Bakeren ved å si at en har noe på hatten eller lignende. Om dette kan skrive seg fra en eldre skikk vet jeg ikke. men det har vært alminnelig å spørre om en ikke skulle helse på bakeren.

13. Godmorgen til kl. 12, så god ettermiddag til hen mot kvelden og så god kveld, god natt når en skulle legge seg eller tok avskjed ved et besök om kvelden.
14. En anser det ikke for rett å seie " gomorn " etter middag. Det blir iallfall ikke brukt.
17. " Signe arbeidet" og "til lykke med arbeidet" ble brukt. Kom en inn til noen som fikk mat, sa en: " Vel bekomme". Dette brukes tildels også nå.
18. Da en av mine söstre ble forlovet - 1900-- , ble mine foreldre bedt til hennes forlovedes hjem en söndag. Da de kom til huset , mötte faren ute påtrappa for å motta. Han tok min far i hånden og sa: " Gud signe dagen vi möttes". Det var stemningsfullt som i Björnsons bondefortellinger, sa min söster.
19. Nei, ingen gjentaing uten det ^{var} andre folk inne som han nå traff på.
20. Kjenner ikke til noe særskilt. Antar at en spurte om å få tale med ham på "to manns hånd" som en bruker det nå.
21. Det har vært ^{brukt} så lenge en veit om og brukes fremdeles.
22. "Kom inn", ble det sagt .
23. Ja, han ble stående.
24. Han tok den av seg straks og ble stående.
25. " Vær så god og sitt ner".
26. Det ble gjort forskjell på naboer og gårdens folk og de som bodde litt i fra. Når det gjaldt de sist nevnte, reiste husfaren sig gjerne og böd dem plass, og han fulgte dem også ut når de gikk . For de förstn.
- ~~28~~. ble han sittende.
27. En gikk ut og tok imot dem.
28. Også de ble mottatt ved ytterdöra.
29. Farvel, og seint på kvelden godnatt.
31. Ikke kjennskap til det.
32. Ikke annet enn mellom mann og kone, når mannen skulle til sjös eller kom fra reis. Jeg vet bare om et enkelt tilfelle da det ble gjort i andres påsyn.

- 3
- 35 Jeg vet om at kvinner som var født omkring 1850 og helst noe før kyste hverandre på hånden så seint som ved slutten av forrige årh.
- 36 For å syne vyrdnad.
- 37 Nei, de slo seg heller på kneet.
- 38 "Må æ få en nutt? "
- 39 Det ble kalt å bytte nase.
- 40 Alle kunne gjøre det.
- 41 " Å stele nase " har vært brukt
- 42 ~~XXXXXXXXXXXX~~ Ikke kjennskap til det.
- 43 Når en hadde fått en ny fiskebåt, kunne en si:
" Til lykke med båten."
- 45 God jul, godt nyttår Og gratulerer, så langt tilbake jeg vet om.
- 46 " Kondolerer" er bare brukt de aller siste år. Jeg tror ikke en tidligere uttrykte deltagelsen konvensjonelt.
Jeg så for 50 år siden to menn omfavne hverandre da den enes unge datter var blitt soknet opp av vannet, druknet.
- 48 Å takke ved grava er nokså nytt her , begynte for omkr. 20 år siden.
- 49 Ved å sette tommelfingeren på nesa og sprike de de øvrige fingrer framover. Ved å trekke på skuldrene. Rekke tunge. Slå seg på baken.
- 50 Her på öya seier alle du til hverandre. Å seie I og Jer til eldre folk er nå så godt som . Personlig vet jeg bare om en som bruker det. Her er 1230 mennesker. Om en har alminnelig dannelselse, sier en De til fremmede, men det er saktens nok av dem som sier du til alle. En har ellers brukt mye å si Dere, men det er etter hvert blitt erstattet av De.
51. En seier ikke " han" eller " ho "